

INFORMACJA POKONTROLNA

FENX.02.02-IP.01-0001/23-003-INF

Informacje wstępne

— Informacje o projekcie

Numer kontroli: FENX.02.02-IP.01-0001/23-003
Numer projektu: FENX.02.02-IP.01-0001/23
Tytuł projektu: Rozwój OZE

— Dane beneficjenta

Identyfikator beneficjenta: 5220018559
Nazwa beneficjenta: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Adres beneficjenta: Warszawa 02-673, Konstruktorska 3a

— Informacje o kontroli

Tryb kontroli: Planowa
Typ kontroli: Na miejscu
Rodzaj kontroli: Kontrola instrumentów finansowych, W trakcie realizacji projektu
Zespół kontrolujący: Natalia Hinze-Jurczak, Eliza Wasielczyk, Paulina Czarnecka
Zastosowana lista sprawdzająca: Lista sprawdzająca do kontroli umowy o finansowaniu w ramach IIF v.1
Wersja listy sprawdzającej: Brak.
Planowany termin kontroli: 2025-10-01 - 2025-11-17
Data rozpoczęcia kontroli: 2025-10-01
Podmiot kontrolujący: Ministerstwo Klimatu i Środowiska
Podmioty kontrolowane: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - NIP: 5220018559
Miejsca przeprowadzenia kontroli: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, ul. Pańska 97, 00-834 Warszawa
Kontrolowane zamówienia: Brak kontrolowanych zamówień.

Numery kontrolowanych WoP: FENX.02.02-IP.01-0001/23-001-02, FENX.02.02-IP.01-0001/23-002-01, FENX.02.02-IP.001-0001/23-003-01, FENX.02.02-IP.01-0001/23-004-01.

1. Wykaz skrótów

1. Beneficjent/NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
2. FEnIKS - Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.
3. Nabór - Nabór wniosków o dofinansowanie w trybie konkurencyjnym przedsięwzięć w ramach programu priorytetowego Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) Wsparcie OZE.
4. Rozporządzenie nr 2021/1060 - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności (...).
5. UoF - Umowa o finansowaniu projektu nr FENX.02.02-IP.01-0001/23 z 2.08.2024 r.

2. Podstawa prawna

- 1) Art. 24 ust. 2 pkt 2 b oraz art. 25 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027,
- 2) Rozdziału VI Wytycznych dotyczących kontroli realizacji programów polityki spójności na lata 2021–2027,
- 3) Pkt. 11 Kontrole Instrumentów Finansowych, Rozdziału II Zaleceń w zakresie kontroli i nieprawidłowości w ramach Programu FEnIKS 2021-2027,
- 4) § 16 umowy o finansowaniu projektu nr FENX.02.02-IP.01-0001/23-00 z 02.08.2024 r.

3. Cel kontroli

Ocena zgodności realizacji projektu pn. „Rozwój OZE” z umową o finansowaniu projektu nr FENX.02.02-IP.01-0001/23 z 02.08.2024 r.

4. Przedmiot kontroli

Zgodność działań związanych z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom z umową o finansowaniu nr FENX.02.02-IP.01-0001/23 z 02.08.2024 r.

5. Ustalenia i zalecenia pokontrolne

Ustalenie nr 1.1 Instrumenty finansowe

Wnioski o dofinansowanie w ramach Naboru były rozpatrywane ze znacznym opóźnieniem w stosunku do terminów określonych w dokumentacji konkursowej.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Na podstawie analizy kontrolowanej próby wniosków o dofinansowanie (IF/0002/2024; IF/0097/2024; IF/0162/2024; IF/0104/2024) stwierdzono, że okres od złożenia pierwszej wersji wniosku do podjęcia czynności oceniających wynosił od 1,5 do 5 miesięcy.

Zgodnie z regulaminem konkursu na czynności oceniające przewidziano następujące terminy:

1. Rejestracja wniosku - do 3 dni od zakończenia naboru.
2. Etap pierwszy oceny wg kryteriów horyzontalnych obligatoryjnych - do 7 dni od daty rejestracji.
3. Etap drugi oceny wg kryteriów obligatoryjnych i rankingujących - do 17 dni od zakończenia Etapu pierwszego.

Czynności oceniające na Etapie pierwszym rozpoczęto dopiero po upływie 1,5-5 miesięcy od daty rejestracji/wpływu wniosku. Na dzień rozpoczęcia kontroli Etap drugi oceny wniosków nie został zakończony, co oznacza dalsze przekroczenie terminów określonych w regulaminie.

Rekomendacje na potrzeby przyszłych konkursów/naborów związanych z realizowanym projektem:

Zapewnienie terminowości oceny wniosków:

Należy zapewnić odpowiednie mechanizmy zarządcze, w tym organizacyjne i kadrowe, umożliwiające terminową ocenę wniosków. Rekomenduje się bieżące monitorowanie obciążenia pracą zespołów oceniających i w razie ryzyka opóźnień – niezwłoczne wprowadzanie działań korygujących.

Aktualizacja regulaminu lub procedur w przypadku powtarzających się opóźnień:

Analiza adekwatności terminów oceny wynikających z regulaminu naboru oraz ewentualne wprowadzenie zmian w regulaminie, umożliwiających terminową realizację zadań. Jednocześnie w przypadku powstających opóźnień należy informować wnioskodawców o planowanym terminie załatwienia sprawy.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 1.1:

Zalecenie 1.1.1

Należy niezwłocznie zakończyć etap drugi oceny wniosków. Realizacja zalecenia zostanie zweryfikowana podczas kolejnej kontroli projektu.

Ustalenie nr 2.1 Nadużycia

Nie sporządzono analizy ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych, o której mowa w umowie o finansowanie projektu.

Ustalenie finansowe: Nie

Szczegóły ustalenia

Beneficjent nie zrealizował obowiązku wynikającego z §3 ust. 9 i §3 ust. 10 UoF, polegającego na przeprowadzeniu analizy ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu oraz jej udokumentowaniu, a także na wykonywaniu corocznych przeglądów tej analizy. Brak tych działań zwiększa ryzyko wystąpienia nadużyć finansowych i naruszenia zasad należytego zarządzania środkami publicznymi.

Zalecenia związane z ustaleniem nr 2.1:

Zalecenie 2.1.1

Należy niezwłocznie przeprowadzić analizę ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu, zgodnie z §3 ust. 9 Umowy. Realizacja zalecenia zostanie zweryfikowana podczas kolejnej kontroli projektu.

6. Podsumowanie kontroli

Działania związane z udzielaniem wsparcia ostatecznym odbiorcom wyłonionym w naborze są realizowane zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu nr 2021/1060 oraz z UoF (w szczególności z §7) w następujących obszarach:

1. Organizacja konkursów i naboru wniosków o dofinansowanie:

Proces Naboru został przeprowadzony zgodnie z procedurami określonymi w podręczniku NFOŚiGW. Nabór ogłoszono w sierpniu 2024 r., a kompletna dokumentacja, obejmująca m.in. regulamin, wzory formularzy oraz instrukcje dla wnioskodawców została udostępniona na stronie internetowej NFOŚiGW: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/862-wspolfinansowanie-projektow-realizowanych-w-ramach-programu-fundusze-europejskie-na-infrastrukture-klimat-srodowisko-2021-2027-feniks-czesc-2-rozwoj-oze>. Regulamin Naboru został opracowany w oparciu o wyniki analizy ex-ante, z uwzględnieniem struktury wsparcia w formie instrumentu finansowego. Określono w nim szczegółowe kryteria oceny projektów, zasady przejrzystości, równego traktowania oraz mechanizmy zapewniające niedyskryminację i dostępność dla osób z różnymi potrzebami.

Proces aplikacyjny przewidywał możliwość składania wniosków wyłącznie w formie elektronicznej, co zwiększyło efektywność i ograniczyło ryzyko błędów formalnych. Wnioskodawcy mieli możliwość uzupełniania braków w dokumentacji w wyznaczonych terminach, a także skorzystania z procedury odwoławczej w przypadku negatywnej oceny wniosku. Kryteria wyboru projektów były zgodne z zasadami niedyskryminacji, dostępności oraz celami programu FEnIKS. Dokumentacja informacyjno-promocyjna spełniała wymogi programu, w tym dotyczące oznakowania i komunikacji z beneficjentami. Nabór został zakończony 12.12.2024 r.

2. Ocena i weryfikacja wniosków o dofinansowanie:

Ocena wniosków o dofinansowanie odbyła się w dwóch etapach: Pierwszy etap obejmował weryfikację formalną i kwalifikacyjną, polegającą na sprawdzeniu kompletności dokumentacji, poprawności danych oraz spełnienia podstawowych warunków udziału w programie. Drugi etap dotyczy analizy zgodności projektów z kryteriami obligatoryjnymi i rankingującymi. To pozwoli na ustalenie listy rankingowej projektów, biorąc pod uwagę ich jakość i zgodność z celami programu. Na dzień wszczęcia kontroli prowadzony był drugi etap oceny, po którym nastąpić ma zawarcie umów inwestycyjnych z ostatecznymi odbiorcami. Weryfikacja obejmuje m.in. sprawdzenie zgodności z zasadą unikania podwójnego finansowania przy wykorzystaniu systemu SKANER, analizę ryzyk związanych z realizacją projektów oraz ocenę zgodności z celami programu FEnIKS i założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Proces oceny jest prowadzony zgodnie z zatwierdzonymi procedurami, co zapewnia równe traktowanie wnioskodawców, przejrzystość działań oraz zgodność z zasadami niedyskryminacji. W przypadku weryfikacji wniosków stwierdzono przekroczenia terminów, co opisano w ustaleniu nr 1.1.

3. Podpisywanie umów z ostatecznymi odbiorcami:

Na dzień wszczęcia kontroli umowy inwestycyjne z ostatecznymi odbiorcami nie zostały jeszcze zawarte. Wzory umów opublikowane na stronie internetowej NFOŚiGW zawierają zobowiązania odbiorców, w tym:

- a) przeciwdziałanie nadużyciom finansowym i korupcji,
- b) obowiązek informowania o wszelkich postępowaniach administracyjnych lub sądowych mogących mieć wpływ na realizację projektu,

c) przestrzeganie zasad unikania podwójnego finansowania,
d) realizację obowiązków informacyjno-promocyjnych zgodnie z wytycznymi programu.
Umowy przewidują również mechanizmy kontroli realizacji projektów, sankcje za stwierdzone nieprawidłowości oraz zasady dotyczące ochrony sygnalistów, co jest zgodne z aktualnymi standardami transparentności i należytego zarządzania środkami publicznymi.

Zawarcie umów będzie możliwe dopiero po zakończeniu procesu oceny wniosków o dofinansowanie.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze.

W aplikacji SKANER zweryfikowano m.in. dane dotyczące NFOŚiGW, zarządu NFOŚiGW, wnioskodawców oraz osób odpowiedzialnych za sprawdzanie i weryfikację wniosków o dofinansowanie (na próbie). Nie wykryto powiązań osobowych, kapitałowych ani innych ryzyk mogących mieć wpływ na bezstronność realizacji projektu.

7. Podsumowanie ustaleń finansowych

Nie dotyczy.

8. Pouczenia końcowe

Kierownikowi podmiotu kontrolowanego lub osobie przez niego upoważnionej przysługuje prawo do zgłoszenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji pokontrolnej, umotywowanych pisemnych zastrzeżeń do tej informacji. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń należy w ciągu 14 dni od dnia otrzymania Informacji pokontrolnej poinformować Instytucję kontrolującą o sposobie realizacji zaleceń.

9. Załączniki

Brak załączników.